

Сабақ тақырыбы: Ауылшаруашылық
пен баспанаға қолайлы және қолайсыз
климаттық жағдайлар

Оқу мақсаты: Ауылшаруашылық
дақылдарды өсіруге қолайлы және қолайсыз
климаттық жағдайлар.

Карта мен суреттерден ауыл шаруашылық
дақылдарын өсірудің басты аймақтарын анықтау.

Жетістік критерийі:

Білу және түсіну:

- Ауылшаруашылығына қатысты қолайлы, қолайсыз климаттық жағдайлар ұғымдарын біледі
- Карта мен фотосуреттерден ауылшаруашылығына қолайлы аудандарды көрсетеді
- Ауылшаруашылығын дамытуға болатын аймақтарды анықтайды

Ауыл шаруашылық салалары

Өсімдік шаруашылығы

Дәнді дақылдар

Майлы дақылдар

Талшықты дақылдар

Сергітпе дақылдар

Техникалық дақылдар

Қантты дақылдар

Дәм-татымдық

Мал шаруашылығы

Ірі қара

Қой

Шошқа

Құс

Балық

Омарта

Аң аулау

Ауыл шаруашылығына әсер етуші факторлар

Қолайлы

Қолайлыз

Ылғалдың болуы

Құрғақшылық

Қажетті күн сәулесі

Көп бұлттылық

Қажетті температура

Үсік, аяз

Құнарлы топырақ

Топырақ эрозиясы

Жем-шөп қоры

Бұршақ, дауыл

Мезгілді жауын-шашын

Мезгілсіз жауын-шашын

Мелеорация

Ауа райы өзгерісі

ТЕРМИНДЕР

- вегетациялық кезең;
- белсенді температуралар жиынтығы;
- агроөнеркәсіптік кешен;
- экстенсивті;
- интенсивті;
- жасыл революция;
- гендік инжинерия;
- латифундия;
- минифундия;
- фермер;

Ауыл шаруашылық дақылдарының агроклиматтық көрсеткіштері

Дақылдар	Қалыпты тем-а °С	Вегетация лық кезең (күн)	Белсенді тем-р жиын- тығы °С	Топырақ түрі
Бидай	12-20	80-120	1200-1700	Қара
Күріш	20-25	120-160	2200-3200	Каштан
Мақта	20-27	140-180	2900-4000	Лесті, сұр
Күнбағыс	15-23	100-140	1600-2300	Қара
Қант қызылша	12-19	120-160	2100-2800	Қара
Жүгері	16-23	120-160	2100-2900	Қара

Қазақстанның аймақтарында өсетін өсімдік түрлері

Жаздық бидай	→	Солтүстік
Күріш	→	Қызылорда
Мақта	→	Оңтүстік
Күнбағыс	→	Шығыс
Бау-бақша	→	Оңтүстік
Картоп	→	Орталық, солтүстік
Қант қызылшасы	→	Алматы, Жамбыл

Қазақстанның аймақтарында өмір сүретін мал шаруашылық түрлері

Ірі қара	→	Солтүстік, Оңтүстік
Жылқы	→	Шығыс, Солтүстік
Қой	→	Орталық, Батыс
Шошқа	→	Солтүстік
Бұғы	→	Шығыс
Түйе	→	Оңтүстік, Батыс
Омарта	→	Шығыс

Оқу мақсаты: Климаттық жағдайларға адам баспанасының бейімделу ерекшеліктері

Жетістік критерийі:

Қолдану:

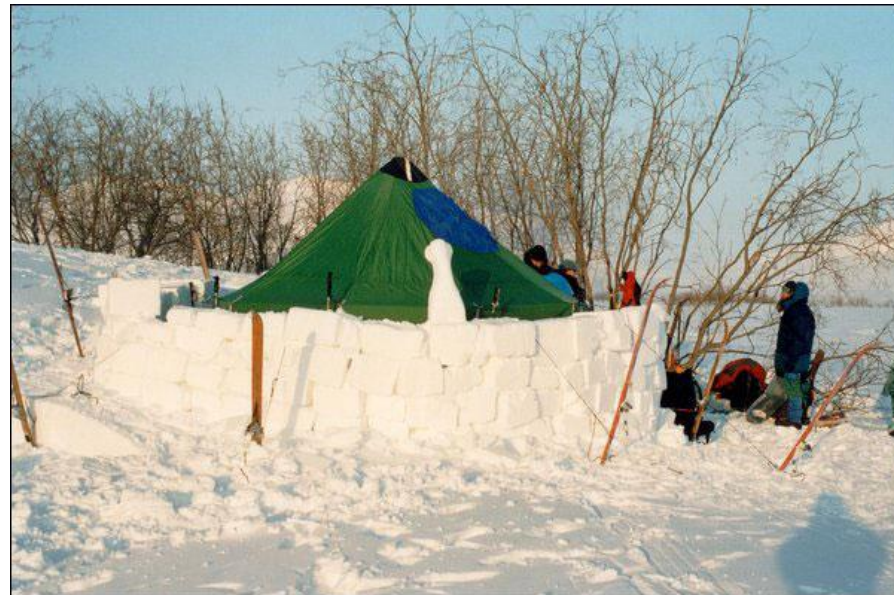
- Фотосуреттерден ыстық және суық аймақтарға тән баспаналарды анықтайды
- Фотосуреттер бойынша баспаналардың климаттық жағдайларға байланысты салыну ерекшеліктерін сипаттай алады

Сыни тұрғыдан ойлау және зерттеу;

- Климат ерекшеліктеріне байланысты баспана пішіндерінің өзгеруін толық қарапайым мысал келтіре отырып сипаттайды

Ылғалды тропик

Поляр

Азия шөлдері

Қоңыржай белдеу тауы

Экватор ОШ Азия, мұхит аралдары

Орталық Азия шөлдері мен шөлейттер

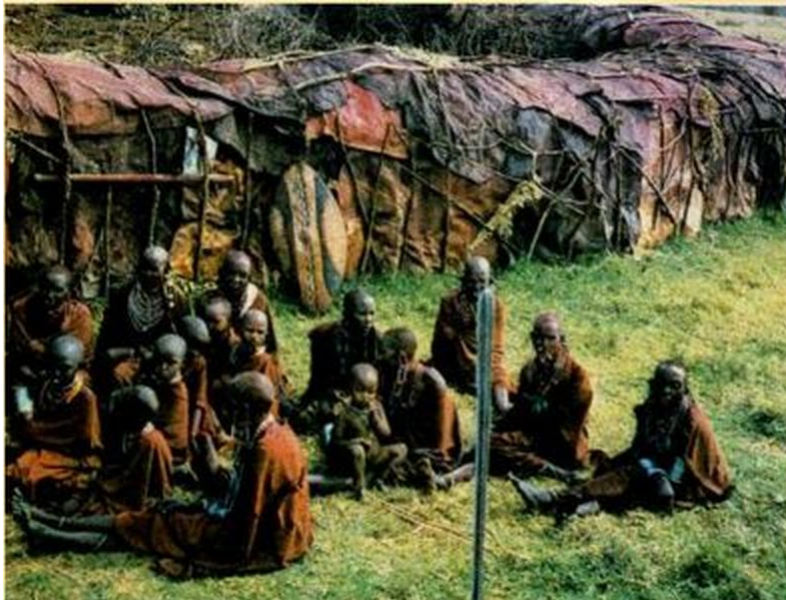
Саванна мен сирек ормандар

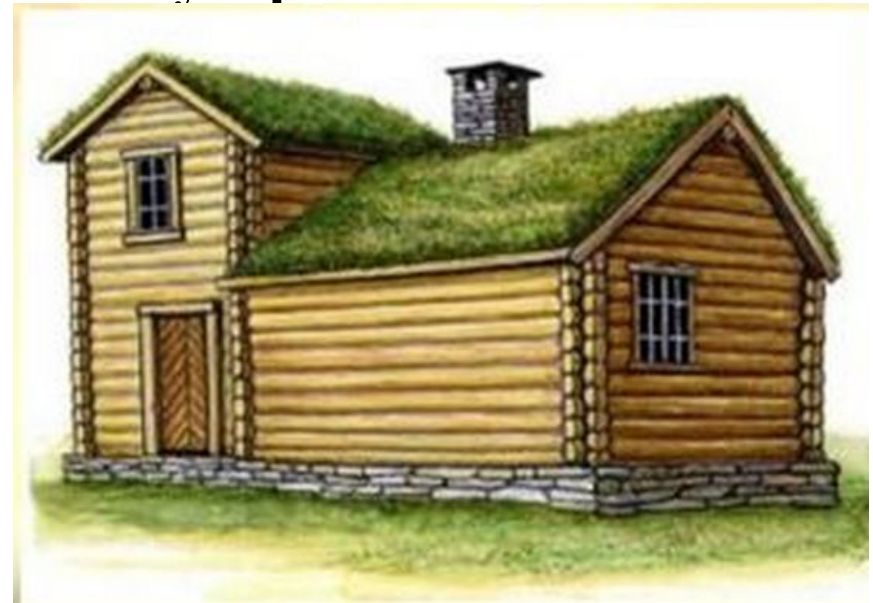
Саванна мен сирек ормандар

**Ылғалды тропиктік және
субтропиктік**

Ылғалды экваторлық ормандар

қоңыржай

қоңыржай

поляр

ҚОРЫТЫНДЫ СҰРАҚТАР

1. Климаттық белдеулер бойынша баспаналардың бейімделуіне қандай факторлар әсер етеді?

2. Баспаналардың суреттеріне қарап олардың қай белдеуге тиесілі екендігін қалай анықтауға болады?